

Sygn. akt VU 22/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy – V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L.

w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Marek

Protokolant: Justyna Alfawicka

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2013 r. w L.

sprawy z wniosku A. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wznowienie postępowania w sprawie VU 1300/11 w przedmiocie prawa do dalszej wypłaty emerytury

oddala skargę.

Sygn. akt VU 22/13

UZASADNIENIE

A. B. w skardze z dnia 07 stycznia 2012r. domagała się wznowienia postępowania przed Sądem w sprawie o zawieszenie wypłaty emerytury od dnia 01 października 2011r. Wskazała, że odwołanie w tej sprawie zostało oddalone wyrokiem Sądu z 06 października 2001r. (sygn. akt VU 1300/11).

W odpowiedzi na skargę organ rentowy wnosił o jej oddalenie. Ustosunkowując się do skargi wnioskodawczynie wskazał, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012 r., zgodnie z którym art. 28 ustawy z dnia 16.12.2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 103 a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wszedł w życie z chwilą ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, tj. z dniem 22.11.2012r., zatem nie zasadne wyrównanie świadczenia od dnia 01.10.2011 roku.

Na rozprawie w dniu 01 marca 2013r wnioskodawczynie oświadczyła, że wobec wyrównania przez ZUS emerytury od 22 listopada 2012 r. domaga się wypłaty tego świadczenia za okres wcześniejszy tj. od 1 października 2011 r. wraz z odsetkami.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

Decyzją z dnia 31 grudnia 2008r. wnioskodawczynie przyznano prawo do emerytury od 01 grudnia 2008r. Na dzień przyznania emerytury wnioskodawczynie była zatrudniona w (...) L.. Z tego powodu (ze względu na kontynuowanie zatrudnienia z pracodawca na rzecz którego wnioskodawczynie świadczyła prace bezpośrednio przed nabyciem emerytury) świadczenie zostało zawieszona. Podjęto jego wypłatę na mocy decyzji z 6 lutego 2009 r. Na podstawie kolejnej decyzji z dnia 6 października 2011 r. organ rentowy - poczynając od 1 października 2011 r. – wstrzymał wnioskodawczynie wypłatę emerytury wskazując, że zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 16.12.2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w ustawie z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z

Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodany został art. 103a w brzmieniu: Prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Natomiast zgodnie z art. 28 w/w ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw - do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6, w brzmieniu nadanym tą ustawą, stosowało się poczynając od dnia 01.10.2011 roku.

Wnioskodawczynie nie zgodziła się z decyzją organu rentowego z dnia 6.10.2011r. i złożyła odwołanie do Sądu, który wyrokiem z dnia 24.01.2012 r. oddalił odwołanie (sygn. akt VU 1300/11).

Na mocy decyzji ZUS z dnia 25 stycznia 2013 r. podjęto wypłatę świadczenia wnioskodawczynie od 22 listopada 2012 r.

(bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie ostatecznie - wobec podjęcia przez organ rentowy wypłaty emerytury wnioskodawczynie od 22 listopada 2012 r. - dotyczyła wypłaty emerytury wnioskodawczynie za okres wcześniejszy tj. od jej wstrzymania z dniem 1 października 2011 r..

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012r. Trybunał Konstytucyjny (sygn. akt K 2/12) orzekł, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Sentencja wyroku została ogłoszona w dniu 22 listopada 2012r. w Dz. U. poz. 1285.

Zgodnie z przepisem art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego.

W uzasadnieniu cytowanego wyżej wyroku (pkt 9) Trybunał Konstytucyjny wskazał, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw traci moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 01 stycznia 2011r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Znaczy to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które – tak jak wnioskodawczynie - prawo to nabyły w okresie od 8 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 01 stycznia 2011r.

W świetle powyższego wnioskodawczynie, która nabyła prawo do emerytury od 01 kwietnia 2009r. przysługiwało prawo do wypłaty emerytury, ale wyłącznie od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw, tj. od dnia 22 listopada 2012r. Trybunał nie orzekł bowiem, iż jego orzeczenie ma moc wsteczną, tj. by miało zastosowanie do zdarzeń przed dniem jego publikacji w Dzienniku Ustaw. Z zasady wyroki Trybunału Konstytucyjnego działają na przyszłość. Od momentu ich opublikowania tworzą nowy system prawny. Jeśli Trybunał Konstytucyjny chciałby, by wyrok działał wstecz – musi to wskazać. W treści uzasadnienia wyroku TZ z 13.12.2012r. wprost wskazał, że przepis, na podstawie którego zawieszono wypłatę emerytury dla ubezpieczonej traci moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw.

Istnieje spór co do skuteczności ex nunc czy ex tunc orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego. Generalnie w orzecznictwie Trybunału dominuje pogląd, że orzeczenia są skuteczne ex nunc, natomiast w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że są

skuteczne ex tunc. W ocenie sądu rozpoznającego niniejszą sprawę z regulacji art. 190 ust. 1 i 3 Konstytucji RP wynika, że orzeczenie Trybunału powoduje utratę mocy obowiązującej aktu prawnego jedynie na przyszłość, co w istocie oznacza jednocześnie i jednoznaczne przesądzenie tym orzeczeniem, że nie może być wątpliwości, iż do momentu jego ogłoszenia, akt kolidujący z aktem prawnym wyższego rzędu jest aktem mającym moc obowiązującą (powinien być bez stosowany przez sądy do stanów faktycznych powstałych przed ogłoszeniem orzeczenia). Tym samym odnośnie żądania wznowienia wypłaty świadczenia od daty wstrzymania jego wypłaty, tj. od 01 października 2011r. na podstawie art. 412 kpc wyrok Sądu Okręgowego wydany w sprawie o sygn. akt VU 1322/11, jak i poprzedzającą go decyzję z dnia 26.09.2011r. należało uznać za prawidłowe i skargę o wznowienie należało oddalić.

Jeśli chodzi o wsteczne naprawienie szkody wyrządzonej przez przepisy uznane za niekonstytucyjne, to potrzebna jest interwencja ustawodawcy polegająca na wprowadzeniu incydentalnych przepisów, pozwalających na naprawienie negatywnych skutków obowiązywania przepisu uznanego za niekonstytucyjny lub wystąpienie z roszczeniem przeciwko Skarbowi Państwa na podstawie art. 417¹ § 1 kc.

Oddaleniu podlegało także żądanie wnioskodawczyni dotyczące wypłaty odsetek ustawowych. Zgodnie z przepisem art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Decyzja ZUS o wstrzymaniu wypłaty emerytury dla wnioskodawczyni od dnia 01 października 2011r. została wydana zgodnie z obowiązującymi w tej dacie przepisami prawa, tj. zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 16.12.2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, na mocy którego w ustawie z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodany został art. 103a wprowadzający obowiązek zawieszenia emerytury w razie kontynuowania zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy. Jedynie w sytuacji, gdy ZUS wydał bezprawną decyzję o odmowie wypłaty świadczenia, gdy możliwe było wydanie prawidłowej decyzji zgodnie z prawem przyznającej świadczenie, to powstałe opóźnienie uznane mogłoby być za następstwo okoliczności, za które ZUS ponosi odpowiedzialność i jest zobowiązany do zapłaty odsetek. W wyroku z dnia 05 maja 2005r., ((...) 218/04) Sąd Najwyższy uznał, że zawarte w przepisie art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych określenie "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" jest bardziej zbliżone znaczeniowo do używanego w przepisach prawa określenia: "przyczyn niezależnych od organu", co oznacza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn niezależnych od Zakładu (podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2009r., II UK 191/08). W treści przepisu art. 85 ust. 1 ustawy systemowej chodzi zatem o sytuacje, w których organ rentowy wydając decyzję naruszył przepisy prawa materialnego. W niniejszej sprawie w dacie wydania decyzji z 6 października 2011 r. organ rentowy działał zgodnie z obowiązującymi w tym czasie przepisami prawa, a prawidłowość wydanej wówczas decyzji potwierdził Sąd Okręgowy w L.w sprawie o sygn. akt VU 1300/11 .

Z tych przyczyn skargę oddalono.